

Зміст

<i>Передмова</i>	5
<i>Юлія Шум'ята. Лялька</i>	6
<i>Макс Пшебильський. Мерзлий</i>	36
<i>Юлес Скела.</i> <i>Гондольєри закрайсвіття, або Скарб Вугільного Мішка</i> . . .	77
<i>Михайло Бовкун. Велике закриття</i>	110
<i>Род Велич. Механічний романс</i>	131
<i>Лариса Ланда. Етерний Ключ</i>	162
<i>Майкл Капелюшник. Зламані коліщатка викидають</i>	198
<i>Ксенія Томашева. Ні пари з вуст</i>	219
<i>Олександр Михалюк. Людина міленіуму</i>	258
<i>Яскр. Посмішка мідного Сфінкса</i>	293
<i>Вікторія Штепура. Слон</i>	302
<i>Сергій Чебаненко. Казка про вогняного коня Рябоконя</i>	348

Передмова

Пограбування Центрального Обчислювача, перебіг якого не сподобається ані замовнику, ані виконавиці.

Екзотична фігурка слона, що стає ключем до нелюдської таємниці.

Пригоди у химерному стим-світі, у минулому якого ховається дещо космічне.

Справа про іноземну туристку, яка навідує закриту країну заради маргінала-винахідника.

Механічний слон, який може змінити життя двох хлопців-сиріт і доньки багатія – якщо вони залишаться живі.

Таємниця, що її приховує коханка гангстера у промисловому місті, з якого годі вибратися на верхні, елітні яруси...

Ці та інші історії – загадкові, веселі, похмурі, романтичні, нуарні – проведуть вас крізь світи пари та механіки, щоб назавжди закохати у себе!

Юлія Шум'ята

Лялька

Бувають люди двох різновидів: риба та рибалки. Принаймні так я думав до того моменту, як правиця Порфирій вибив двері до моєї скромної оселі та приставив ніж до мого незахищеного горла. Хто не здогадався, то себе я завжди вважав саме рибалкою. Нехай не надто вправним чи успішним, але це я ловив рибку. А тепер...

Тепер я схильний поділяти людей на хека та форель. Звучить не надто вишукано, зате влучно. Розумієте, про що я? Ми всі – здобич. Хтось – дорожча, хтось – дешевша... Та зрештою ми всі потрапляємо на гачок.

А зараз, якщо не заперечуєте, я перерву свої філософські роздуми, щоб ухилитися від пострілу. Я досить успішно вислизнув із загребущих лап правиці... Як там його звать? Здається, Генрик чи Герман? Отже, буде Генриком. Так от, я запросто уникнув смерті від Генрикового ножа, вискочив у вузеньке віконце – так, ви, мабуть, подумали, що я щуплявий, та насправді я радше стрункий, – видряпався на дах іржавою драбиною, там перескочив на сусідній дах і спустився на вулицю, наче звичайнісінький перехожий. Поки Генрик зі своїми головорізами чухали макітри, питаючи себе, куди ж це я подівся, – я вже встигнув пройти кілька кварталів і сховатися в підвальній кімнатці, яку готував на чорний день.

А чого ви очікували? Прослизати та шукати найкращі шляхи відступу – це моя спеціалізація. Професія, якою я до недавня заробляв на шматок хліба. Досить дохідна професія, маю сказати, адже до хліба я частенько мав і шматочок масла, і навіть кружальце сиру... Як же їсти хочеться від цих роздумів... Чекайте! Ці бісові купідони знову стріляють.

Я глибше ховаюся у провулок і хапаю шмат залізаччя, від якого досі валить пара. У мене з собою лише шматочок вугілля, консервний ніж і порожній револьвер. Не надто корисний набір у перестрілці, тож доведеться поки відсиджуватися. А тим часом нагадайте, про що я розповідав? Точно! Я – картограф. І звати мене...

– Слимаче! Якщо здасися по-хорошому – обіцяю, пан Порфирій подумає щодо твого помилування!

Авжеж, так я й повірив. Шукай дурних, Герасиме! Пан Порфирій – найлютіший бандит у всьому Грімбилі. Його ім'ям матусі лякають неслухняних дітей. А інші головорізи шанобливо розступаються перед Порфирієм, коли він зі своєю бандою йде на справу. Тож, думаю, ви розумієте, чому до цієї пропозиції я поставився із долею скепсису.

Еге, а поки я сиджу у брудному провулку (І смердить тут, маю сказати!), можемо, нарешті й познайомитися...

– Слимаче! Поквапся! Пропозиція діє ще п'ять секунд!

Якби ви сиділи поруч, то побачили б, як я страдницьки закотив очі. Слимак – це обурливе прізвисько, яким нагородив мене один замовник. Певен, він хотів підкреслити мою надзвичайну вправність у роботі, але вийшло якось негарно.

А звуть мене Ісай Бунча. Для друзів (якби вони в мене були) – просто Сай. Оце у мене в руках – шматок дверей від локомотива, котрий розлетівся на друзки кілька хвилин тому. Він у мене замість щита. І ні, це був не я. Я лише йшов повз в особистих справах. Власне, я вибрався на хвилюку зі своєї кімнатки в підвалі, щоб дістати якихось харчів, коли дурні купідони вирішили влаштувати посеред вулиці гармидер.

Думаю, ви вже здогадалися, що їх послав Порфірій. Купідони не надто розумні, зате їм не треба платити, бо вони – літаюче залізничя з гарматами. Після тої неприємності у Порфірія дещо поменшало головорізів, тому мене зараз обстрілює цей металобрухт.

Власне, Порфірій вважає, що в цьому винен я. Що це я підставив його людей, аби самому вкрати прототип того винаходу, що його вельмишановний пан Дурбецало привіз на презентацію. І ви, сподіваюся, ні на секунду не повірили в цю маячню. Бо в моїй роботі є така штука, як професійна етика. Я її обожаю, я на неї молюся, вона для мене – наче слово боже для вірянина... Думаю, ви уловили ідею, тому повернуся знову до пана Дурбецала з його прототипом.

Якщо коротко, Порфірій найняв мене, щоб я склав карту готелю, в якому зупиниться цей горе-винахідник. Бачте, люди з верхнього Грімбіля не відрізняються такими чеснотами, як довіра чи любов до ближнього, а тому разом із собою Дурбецало притягнув купу охоронців. Але мене це не надто налякало.

Як я вже казав, прослизати та шукати шляхи – це мій дар. Тож я кілька днів патрулював у готелі, змінював зовнішність, прикидався то новим пожильцем, то різноробом, то журналістом, котрий нібито прослизнув до готелю, щоб потай сфотографувати прототип. Коротше, я був на висоті.

Я склав детальну мапу готелю з усіма входами-виходами, постами та графіком охоронців, розробив посекундний план викрадення прототипу й навіть майже не відволікався на гарненьку біляву покоївку, яка прибирала поверх пана Дурбецала. Я зробив усе як треба, чесно. Усе мало спрацювати. Та натомість банда Порфирія потрапила в засідку. І більш за те: коли вони прийшли до номеру Дурбецала, прототипу там уже не було. Хтось украв його раніше за нас.

Тож тепер залишки банди, які зараз не відпочивають у в'язниці, полюють на мене. Вони хочуть здерти з мене шкіру за провальний план, а ще думають, буцімто це я десь заникав прототип. Розумієте? Те, що мене намагаються вбити, звичайно, прикро, але на кону стоїть моя професійна репутація. Хто захоче наймати картографа, який краде те, що замовник сам зібрався вкрасти?

А поки ви перетравлюєте цю думку, повернімося до наших купідонів. Провулок, у якому я опинився, увесь просмердівся димом і горілою рибою, і якщо я негайно не виберуся звідси, то Порфирію з Генриком вже не доведеться бруднити руки. Затуляю носа рукавом і повзу до виходу. Над головою свистять кулі й ще якась чортівня.

Трохи висунувшись із-за свого імпровізованого щита, помічаю двох кривуватих купідонів. Один нагадує плід кохання крокодила з мавпою, а другий скидається на мініатюрну версію пана Порфирія – він ще потворніший від першого. Я бачу, як усередині них шалено крутяться шестерні, та чую лязкіт залізних поршнів. Щоразу, коли купідони підводять руки-гармати, з їхніх спин валить густа чорна пара і смердить мастилом. Позаду цих потвор маячить розмита фігура Германа. Цей розумник теж озброєний, хоча й не квапиться лізти в перестрілку.

Я знову ховаюсь у провулок. Притиснувшись до засмальцьованої стіни, оглядаю простір довкола себе. Бігти немає куди – я опинився у глухому куті. Високо вгорі на рівні третього чи четвертого поверху бачу вікна, але до них мені ніяк не дістати.

Я вже майже втратив надію на порятунок, коли раптом щось чую. Вікна вгорі починають стиха дзвеніти, і цей дзвін наростає дедалі більше. Наче містом котиться землетрус. Але кожен мешканець Грімбіля знає, що це таке насправді. Я знаю: невдовзі почую, як там, нагорі, з полиць і столів сиплються речі, а люди голосно лаються. Знову повзу до вулиці й чекаю. Це мій найкращий шанс.

І монастанція не змушує на себе чекати. В кінці вулиці з'являється велетенське колесо – завширшки як уся проїжджа частина. Високо над ним, тримаючись на чотирьох навскісних палях, бовваніє химерна подоба будівлі. Це станція, на якій працює обслуга дирижаблів.

Якщо задерете голову, то високо вгорі побачите десятки застиглих у повітрі куль, наповнених газом, що утримують гігантські кораблі. В середині них вирує життя – так, це і є верхній Грімбиль. Там живуть багатії, вершки суспільства та богема. Як-то кажуть – ближче до сонця, подалі від бруду. А ще там подекуди трапляються винахідники, котрих визнали достатньо цінними для міста. Тож ці щасливчики більше не змушені дихати смердючим димом, який валить тут унизу буквально звідусіль.

Я знаю, що мої таланти ніколи не стануть аж такими цінними, аби мене урочисто запросили приєднатися до обраних нагорі, проте не засмучуюся. Одного дня мої здібності допоможуть мені пробратися туди самостійно, адже прослизати і шукати шляхи... Так-так, я це вже казав. А зараз треба вертатися до реальності, якщо хочу прожити достатньо довго.

Монастанція несеться на всіх парах на черговий виклик. І я зараз не жартую – ця штука димить, наче якийсь пекельне поріддя. Уся вулиця вмить укривається сизим димом, густішим навіть за той, що валить від розстріляного локомотива. Кілька божевільних, котрі до цього вирішили відкрити вікна в будинках, зараз поквапом затраскують їх назад. Я чую лайку і нестримне кашляння десятків голосів.

Та й сам ледве дихаю, а очі сльозяться від їдкого диму, тож квапливо затуляю їх гогглями (вони щільно прилягають до шкіри), а рот і ніс ховаю під широкою шийною хусткою.

Відкинувши убік двері локомотива, вибираюся на вулицю. Там тулюся до найближчої стіни (ми ж-бо не хочемо, щоб скажена машина мене розчавила) і шкандибаю подалі звідси. У мене є дві-три хвилини, поки дим від моностанції трохи осяде, і Герасим знову зможе нацькувати на мене своїх купідонів. А зараз треба сподіватися тільки, що я рухаюся в правильному напрямку.

За гуркотом колеса чую віддалені голоси і приглушені хлопки, схожі на постріли. Згинаюсь і продовжую рухатися майже поповзом. Хлопки не вщухають. Натомість вони підсилюються і стають більш прицільними. Мені на голову сиплються цегляні крихти. Відчуваю потилицю, як гуде повітря.

А коли мені здається, що я вже проповз метрів зо тридцять, – раптом чую голосний тріск розчавленого металу. Наступної миті повз проноситься велетенське колесо, і мене відкидає до стіни збурене повітря. Сяк-так повернувши собі рівновагу, я вдивляюся у розмиту купу чогось на землі, й за кілька секунд до мене доходить, що це залишки одного з купідонів, якого буквально розмазало по бруківці. На моє обличчя мимоволі наповзає задоволена посмішка, і подумки я дякую моностанції. Як уже казав, купідони не надто розумні, вони навіть не завдали собі клопоту посунутися з дороги.

Досі пригинаючись, я продовжую бігти вулицею. Десь там дотепер чигає розлючений Генрик разом зі вцілілим купідоном. Та коли дим осяде, мене тут уже не буде.

Десь зо тиждень тому я читав у «Вихлопі Грімбіля» про вбивцю, якого впіймали, коли він повернувся на місце свого злочину. Тоді добряче посміявся з його недалекоглядності, проте сьогодні ця ситуація мені вже не здається аж такою комічною. Здебільшого через те, що просто зараз я прямую до готельного номеру пана Дурбецала.

Знаю, ви скажете: «Саю! Та немає про що хвилюватися! Це ж не ти вкрав той прототип!» або «Хто запідозрить такого чарівного юнака, як ти, у пограбуванні?» або «Не хвилюйся! Злочинців уже спіймали. Це була банда пана Порфірія, через яку в тебе на спині тепер намальовано велетенську мішень.» Та я все одно почуваюся дещо напруженим. Хоча на моєму обличчі шар гриму і накладний ніс, що ледь тримається через мою надмірну пітливість (знаю – фу! Але яка оповідь без подробиць?), а на голові довга перука, я все одно не можу позбутися відчуття, що тільки на мене в номері й чекають.

Розпрямивши спину, впевнено крокую повз заклопотаного порт'є та підіймаюся на третій поверх. П'яті двері праворуч ведуть до розкішних апартаментів, де лише два дні тому жив винахідник. Підійшовши ближче, тягнуся до набору відмичок у кишені, але вони мені сьогодні не знадобляться. Двері не зачинені, а всередині вимахує ганчіркою розхристана покоївка. Її обличчя розчервонілося, чорняві кучері здіблені, а губи міцно стиснуті, наче дівчина чимось роздратована. Я задкую в коридор, але покоївка мене вже побачила.

– Ви тільки-но в'їхали? – питає вона, зупинившись лише на мить. – Я ж казала панові Вошицькому, що номер досі не готовий. Це жахіття ще дні три прибирати.

Її обличчя судомно смикається, наче намагається привітно посміхнутися й одночасно не хоче втратити сердитого виразу. Я натомість ще більше виструнчуюся і здіймаю підфарбовані брови.

– О тахої! Тут кохось вбили? – вигукую, намагаючись додати словам іноземного акценту. Виходить доволі поаматорськи, але покоївка не звертає на те уваги. Мабуть, їй не так часто трапляються іноземці, щоб вона зналася на акцентах. – Чому мене пхо це не попехедили? Я не бажаю... не бажати жити в такому номері!

– Ні-ні, нікого тут не бивали, – покоївка перелякано махає на мене ганчіркою. – Лише пограбували одного заможного пана з верхнього міста. Онде, бачите? Це банда Пантелеймона Велиша зробила.

